

הבדש ב"רדיופוס" הנער ב"החטא ועונשו" הנער ב"קידוש השם" הבן ב"מרד המתים" רב ותזמיר: פרידלנדה, ניניו

רינסקי, מילא תפקידים ב-23 מחזות. עתה הגיע תורו לבמה מחזות, לחלק תפקידים לאחרים.

הוא חפץ להעלות מחזות, שיביעו בעיקר, את בעית הנוער העזוב בארץ, שאת גורלו חזה בפרעות של שנת ה'29. אז נאלץ לברוח עם הוריו ומשפחתו מנהו שלום, שלידי יפו. נודמן לו לראות בסבל חבריו, ילדי רחובו, שהיו מושלכים, גרו בחורים נדחים בקצוות הכרך. כשגדל, אספו הוא וחברתו לעבודה, חנה בן ארי, ה"יקית הכושית", חומר עובי דתי ופרוטוקולים, שיקלו עליהם את הבנת בעיות הנוער העזוב, עתה הוא מחכה למחזה מקורי על נושא זה.

"ומה עוד אספר?" שואל ניניו בחיור. "באמת שעל הבמה קול יותר. שם יש בפי דברים מוכנים — דברי המחבר."

"נניח לאגדת הנהר לדבר בעדך" — אמר לבמאי הצעיר אחד השחקנים, שנזכר במקום. הבמאי הצעיר בחר במחזהו של הדרמטורג הצעיר קוונה, מפני שבמחזהו מצא דבר הא-הוב עליו במיוחד.

הדרמטורג קוונה הוא בעל סגנון דומה לזה של לורקה, המשורר הספרדי הגדול, שנהרג בידי אנשי פרנקו.

במחזה משתתפות משפחה ספרדית ודמות אשה סמלית — המוות. המאורעות הדרמטיים חושפים מאבקי נפש עמוקים, סודות חיים, פשטות חיים בשפה לירית עדינה.

פיוט השפה הרגש מצוין את המחזה, לכן בחר ניניו במחזה, מכיוון שהמחזה ובימים יצירות פיוטיות מהנים אותו ביותר.

הצגת הבכורה של אגדת הנהר מהווה חמ"ר דרך לתיאטרון העברי. ניניו, שולמן, בוכמן היו שלשה הצעירים בהימנה, שחופשו לעצמם דרך בעולם הבמה.

בוכמן מצא את דרכו בהימנה, קיבל עליו תפקידים חשובים (פואנסה אובחונה, מותו של סוכן, נישואי פייגרה). שולמן עבר לתיאטרון הקאמרי. ניניו נשאר בהימנה. הגיע ביזמה עצמית לבמאות.

ת'אטרון

30 יום בפרס, מצא ניניו פנאי, אחרי שמיעת קורס למשחק מפני זיבה ובארו, אחרי ביי קורים תכופים בהצגות תיאטרון, שמספרן הגיע ל-40, להמחזיו פואנסה של פול גירלדי, המשורר הצרפתי. ההזדמנות נתנה לבמאים בלתי מקצועיים עיי חזרת האמנות הדתי מסית.

בפרס לא התקשה ניניו בשפה הצרפתית, אותה למד בבית הספר אליאנס, שאליו נכנס מיד עם עלותו ארצה, בגיל 7, מאלכסנדריה שבמצרים. בבית הספר למד גם אנגלית, ערבית, עברית. ספרדית למד בבית. בית הספר גם הצעיד את הבמאי הצעיר בצעדיו הורמייטיים הראשונים: ויזותא במחזה פוריס; מגילת אסתר, מעות של חנוכה מאת שלום עליכם. לעזרת הנערים — להנחלתם הופיעו השחקן אבאליה מהמסאטא, שהורה משחק; דוידוף, במאי התא"י (תיאטרון ארץ ישראל), שאיפר וצייר תפאורות. כך קרה, שהנער הספרדי השחרחר נכנס כבר בצעירותו לא וירת הגלות השלוש-עלכמית, שדוקה מצאה חן בעיניו, הכירה יפה, יכול היה אח"כ לבצע תפקידים בעלי כינור, טוביה החולב, קידוש השם — מחזות גלותיים אשכנזיים מובהקים.

ברבות השנים, כשלמד על בורין את הש" פות הלועזיות, החל מתעניין בספרות העולמית, יכול היה לגשת כמודע, למלא תפקיד פוק בחלוט ליל ק"ץ; למד גם לאהוב את השירה הצרפתית, את הספרות הדרמטית הצרפתית והספרדית.

היקית הבושת. משעה שאמר ביא-ליק, באחת ממסיבות עונג שבת, באהל שט, לנער, שזמר במקלה, לאחר שבתן היטב את פניו: "עליך לעסוק בבמה ובמשחק", עברו שנים רבות. הנער ביקר בסטודיה של פרידלנדה, שהיה והינו מורו ורבו, ביקר בסי-טודיה של הבימה, למד אצל ברטנוב וצימי

שהוצג — מכיוון, שהבימה לא החליטה עדיין לתמוך בבמאי הצעיר ובמחזהו. אמרו אנשי הבימה: "אם נתמך בזה, יבקש למחרת כל איש לביים מחזה. לאן נגיע?!" הם צדקו בטענתם. ראשית על הבמאי הצעיר לקפוק לנהר — במים יודע: אם יודע הוא לשחות, יצוף, ולא — יטבע. כך נוצר המחזה אגדת הנהר מאת קוונה (המחבר הספרדי, הנמצא בגלות בבואנוס איירס, בגלל יחסיו הרעים עם פרנקו), כי ניניו לא טבע.

הוא לא אכזב את השחקנים המתנדבים, שהיו מוכנים להקדיש מזמנם הפנוי, תוך סיכון שהמחזה לא יתקבל. הוא לא אכזב את המתרגמת חנה בן-ארי ואת אבי-נועם גרוסמן, שערך את התרגום. והודות לשיתוף פעולה עם אריה נבון, צייר התפאורות, אפשר היה להקים תפאורות, לאחר שהמחזה היה מוכן לפרטי פרטי.

מביתו של ברק, עברו החזרות אל במת חוג הבימה. קורי עשה סקיצות של התפאורות. הפועלים, שהגישו את מלוא העזרה, החלוצית הכינו את התפאורות מחלקים עתיים, קים, ישיגים, מאובקים, שהוצאו מבית הקברות לתפאורות. הבמאי גלגר (מותו של סוכן), שראה את אחת החזרות, היה מלא התפעלות, לא האמין, כי בחר צעיר בימה מחזה זה. ברטנוב אמר: "זהו נס!" חוגי אנשי התרבות אומרים: "זהו חלוציות!"

ויוזתא בגלות. אל הנסים הגיע ניניו אחרי עבודה קשה ומאומצת. בגמנסיה הרצ"ל במה 16 מחזות בני שעה-שעה וחצי. ניסה, כמו כן, לבמה שירה. היתה זו הפרימה מחנה מאת שניאור. הנסיון עלה יפה. ניניו נזכר, שאפשר להמחזיו יצירות פיוטיות, ששפתן מקצבת, נאה, עשירה, בלא שיהיה צורך לדקלמן בצליל פתיטי נוקשה. זו לא היתה הפעם היחידה, שניסה המחזיו על הבמה יצירה פיוטית. כשערך ביקור של

את כוחה של אמנות המשחק הכיר אברהם ניניו, בן ה'30, בדרך מוזעזת ביותר. זה קרה בבית-החולים הידוע, שם הופיע ניניו עם אנשי המחזית לשעשע את פצועי המלחמה. אחרי ההופעה ראה בפניה שתי מיטות, עליהן שכבו שני פצועים. אחד קטוע יד שמאל, השני קטוע יד ימין. כדי להביע את התפעלותם, מחאו שני הגזמים כף: שמאל של אחד, ימין של השני. מראה זה נתן בניניו כוח להופיע יום יום 5 עד 6 הופעות, בלא ליעף, בלא להכנס לשיגרה. "אז הבינו, כי האמנות היא מעשה קודש, כי יכולה היא לעודד את הסובלים", הוא מסיים את התיאור בהתרגשות, מניח על השולחן את כף ידו, שאצבעותיה שחומות ניקוטין, כדי להדגיש את הדברים.

אצבעותיו שחומות ניקוטין, כי בימים האחרונים הוא מרבה לעשן ונתון בהתרגשות מתמדת. "תאר לעצמך", הוא שח, "יש צרות. החשמלאי שם חתיכת צלופן צבעונית על הורקור. שואלים אותו: זה בסדר? הוא אומר שכן. מאירים. מתברר שצבע התפאורה אינו הצבע הנכון. צובעים את התפאורה מחדש. למחרת הוא שם את החתיכה הצבעונית הנכונה — שוב אין צבע התפאורה בסדר. צריכים לצבוע מחדש. יש צרות!"

מחנה במחזרת. אכן, יש צרות, כשמחליטים לביים מחזה במחזרת. צרת התפאורות, התשלומים, הצלופן היא למעשה ברכה: פירוש הדבר, שכבר מתכוונים לבצע את המחזה ממש. פירוש הדבר, שוערת הרפר' הסכימה להצגה ולבימוי; שכמה עשרות שח"אמה התנדבו, הקדישו את זמנם הפנוי, את לילות ימי השישי, השבתות לשחקן הצעיר, שהעז לחשוב על בימוי מחזה בהימנה. הרגילה בבמאים קשישים ומנוסים — תוצרת חוץ בעיקר, וכך נולד המחזה: החזרות החלו בבית פרטי. התרגום נעשה ללא בטחון

פרסים לפותר תשבץ 68

- אברהם כהן, קבוצת סעד, דארנע, נגב, נח"ל.
- משה שטרית, רח' נצרת, בית עובד, טבריה.
- רנה שקי, וולפון 24, תל-אביב.

פרסי תשבץ ענק 67

- שרה ממלובסקי, משק דפנה — מיסה לאילת.
- אריגונה ליפבסקי, רמת-גן, רח' זבטינסקי מס' 112. 3. צמח חרות, חיפה, רח' שרה מס' 1. 4. שלמה גולנד, קבוץ רביבים. 5. בירמן בצלאל, תל-אביב. 6. אסתר וייסליצר, חיפה, גאולה 4. 7. הדסה לבקוביץ, רמת-גן, היתים 16. 8. שלמה לבני, רחובות, שעריים, רח' זקס. 9. דוד טפר, תל אביב, ליברמן 3. 10. עודד ויטורני, ראשון לציון, רח' נחמה.

הוראות לקוראים

קוראים, החפצים לשלוח תשבצים, מתבקשים לחברם לפי אחת הגלופות, שהופיעו ב-10 הגליונות האחרונים של העולם הזה. את הצעות התשבצים יש לשלוח במעטפה, לכתוב למעלה, בצד ימין, הצעת תשבץ. קוראים השולחים קטעים למדור "הארץ", למדור "במו עיני" מתבקשים גם כן לציין זאת על המעטפה.

תשבץ מס' 70

	7	6	5	4		3	2	1
11			10		9			8
	16			15		14	13	12
		20			19		18	17
			23			22	21	
								24
28			27				26	25
	34	33		32		31		30
			37				36	35
								39
			42	41			40	
								43

— מאת הקורא **מתן תאומי**, תל אביב —
מאוזן: (1) פעולה. (4) יפוי. (8) ישראל — היא חלק ממנה. (10) מלך צור. (12) גזול חיוני לגוף. (13) סכסוך. (16) גמצא. (17) מט הגבול. (19) מטבע זהב. (20) יום העתיד. (21) ממנו לא יהנו תושבי תל אביב. (23) גבעולי תבואה בשלה. (24) עיר נמל במרחב. (26) תבואה. (27) תרופה. (29) פתח. (31) כלי קרב תנייכי. (33) שגריר בריטניה בישראל (שם משפחה). (35) זוגי. (36) כלי להטלת רמונים. (38) צייר דמויות תנכיות (שם משפחה). (39) מכשף. (41) בת "העולם הזה". (43) חלק ברובה האנגלי. (44) שואה.
מאוזן: (1) תעודה. (2) אותה כבש יהו' שוע. (3) חברת אניות ישראלית. (5) תאר פרסי בתנ"כ (נחמיה ה' י"ד). (6) קריאת צער. (7) כלי שחמט. (8) מחלת ילדים. (9) רחוב הספרות בתל אביב. (11) מקום עבד דתו של הפקיד. (14) גבוה. (15) קומפוזיטור גרמני. (18) אישיות ציונית אמריקאית. (20) מטרה. (22) מודע. (23) ו. (25) מכשיר שדור. (28) לא לנצח. (30) חומר גלם לתעשיית הפני צילין. (31) שליחו של השטן. (32) חבר כנסת (ר"ת). (34) המנה האחרונה בסעודה. (36) חלק סמל סט. (37) חורבן. (40) מרכז העצבים. (42) חצי תריסר.